

Enough for everyone forever

Lärande för hållbar utveckling är sedan några år ett huvuduppdrag för all utbildning i Sverige. Men vad gör vi egentligen? När diskuterade vi detta senast på ett APT, på ett OMEP-möte?

I mitten av november hade jag förmånen att vara med på en internationell workshop i Göteborg med ett 40-tal lärare, forskare, policymakers och beslutsfattare från hela världen. Syftet med vårt arbete var att ta fram ett förslag till rekommendationer för Lärande för hållbar utveckling till UNESCOs toppmöte i Bonn i mars 2009, The Gothenburg Recommendation,

...som börjar så här:

"This document calls on governments, civil society and in particular educators to prioritise processes that develop and strengthen education for sustainable development.

Syftet med lärande för hållbar

utveckling är att omorientera all utbildningen så att den bidrar till en hållbar framtid för allas bästa, både för nuvarande och för kommande generationer. Lärande för hållbar utveckling erkänner det ömsesidiga beroendet mellan ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv och mänsklighetens beroende av en livskraftig biosfär. Omorienteringen är nödvändig på alla nivåer och i alla former av utbildning och måste även innefatta allmänheten, vilket gör att lärande för hållbar utveckling utmanar samhällets hela utbildningssystem."

Arbeta tillsammans

Det fanns en enighet på workshopen om att lärande för hållbar utveckling förutsätter ett ämnesövergripande, tvärvetenskapligt och deltagarorienterat arbetssätt. Med andra ord att vi ska arbeta tillsammans med de frågor som

barnen/eleverna/studenterna tar upp och utifrån ett helhetligt perspektiv. Sociala, kulturella, ekologiska och ekonomiska perspektiv ska integreras. Arbetsformerna ska vara demokratiska och bygga på delaktighet och engagemang. Lärandet ska mynna ut i praktisk handlingskompetens, att man har lärt sig något om de frågor man studerat och även hur man kan göra något för ett mer hållbart samhälle.

Förskolans tradition

Dessa grundläggande principer stämmer väl med förskolans tradition och gör att vårt arbete kan starta omedelbart och inom ramen för pågående vardagsrutiner. Förskolan har verkligen mycket att bidra med till övriga delar av utbildningssystemet.

En annan sak som vi slog fast var principen om att leva som man lär, något vi också känner igen i förskolan. Barn gör som vi vuxna gör, och lärandet pågår i alla sammanhang. Därför kommer vi att uppmärksamma dessa frågor och återkomma med The Gothenburg Recommendation fler gånger.

Jag önskar er ett gott nytt år med lärande för hållbar utveckling i fokus!

foto: www.fotoakuten.se

Ingrid Engdahl
ordförande i Svenska OMEP

Vandringsrundor - walk and talk

Det fysiska rummet spelar en viktig roll för barn i förskolan. Allmänna Arvsfonden tilldelade hösten 2007 Svenska OMEP medel för att under två år driva ett projekt. Syftet med projektet är att tillsammans med förskollärare och barn i åldern 1-5 år undersöka och utveckla metoder för barns delaktighet, både inomhus och utomhus i förskolan.

Kan samtal vid vandringsrundor på förskolegården ge svar på barns uppfattningar om delaktighet i det fysiska rummet?

Ett sätt som vi i Stockholmsprojektet har valt för att studera barnens erfarenheter av delaktighet och lek på sin förskolegård är "Walk and Talk". Metoden går ut på att samtidigt som barnen berättar, vandrar de tillsammans med forskaren runt på den plats som är i fokus för studien. Forskningsmetoden har benämnts på flera olika sätt, exempelvis gåtur, promenad, rundtur, och "walking interview" (Cele, 2007; Halvars - Franzén, 2007).

Barnen berättar

De fyra projektförskolorna valde ut fyra barn vardera för att visa runt på sin förskolegård och berätta om sin lek. Det blev sammanlagt 17 barn (9 flickor och 8 pojkar mellan 3-5 år) som vandrade med oss (Eva samtalspartner och Björn filmare) vid 12 olika rundor (1-2 barn vid varje tillfälle). Dessa samtal och vandringar filmades. Vid vandringarna hade barnen frihet att välja hur de ville gå och vad de ville visa.

Det som först och främst slog oss var hur gärna barnen ville visa och berätta för oss men också barnens glädje när de genom aktivitet visade olika platser på sin förskolegård. Två treåringar på en av förskolorna lekte sig igenom vandringen! På denna runda fick jag (Eva) vara både samtalspartner och lekpartner, då de lekar som Tilde och Harald beskrev på platserna rent fysiskt också skulle kroppsligen genomlevas genom lek.

Hur uppfattade då barnen sin lek på förskolegården kopplat till delaktighet och inflytande? Ja, det går inte riktigt att svara på dessa frågor eftersom materialet inte ännu är färdiganalyserat men en sak syns definitivt. Det är

betydelsen av miljöer som möjliggör fysisk rörelse, lek och kroppsliga utmaningar. Klätterträd, rutschkanor och gömställen för kurragömma är platser som i stort sett alla de deltagande barnen visar och berättar om. Vidare berättar de flesta av barnen att de själva bestämde sina lekar på gården. Dessa svar kan ju tyda på att barn har stort inflytande över sin egen lek på gården. Barnen beskriver också att de vuxna bestämmer ramarna, t.ex. när de ska gå ut eller in samt genom styrning av vissa lekteman.

Vuxnas förståelse

På frågan om samtal/vandringsrundor kan synliggöra barns uppfattningar är nog svaret JA. Detta kan vara ett sätt att öka barns delaktighet och inflytande i vardagen. Men eftersom barns delaktighet är beroende av förskolepedagogernas uppfattningar om förskolans demokrati- och fostransuppdrag (Emilsson, 2008). har förskolepersonalens attityder och förhållningssätt stor betydelse.

Referenser:

- Cele, S.(2007). Platser för barn - Platsintegrerade metoder som verktyg för att förstå barns känsla för plats. *Locus, Plats och lärande* . 19 (4):15-25.
- Emilsson, A.(2008). Det önskvärda barnet. Fostran uttryckt i vardagliga kommunikationshandlingar mellan lärare och barn i förskolan. (Göteborg Studies in Educational Sciences, 268.) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Halvars - Franzén, B.(2007). Platsens kopplingar - Att göra rundturer med barn. *Locus, Plats och lärande*. 19 (4): 26-36.

Eva Ärlemalm-Hagsér
projektledare

Remissvara på Lärarutbildningsutredningen

Ett förslag till ny lärarutbildning presenterades av utredaren Sigbritt Franke den 3 december. Det innehåller några väsentliga förändringar jämfört med dagens utbildning. Dessutom skapas stora skillnader mellan förskola och grundskola, förskoleklassen förs till grundskolan och inriktningen på utbildningarna bygger på gammal forskning.

Två lärarexamina

Två olika lärare föreslås, en grundlärare för barn i åldrarna 0-12 år och en ämneslärare för barn 12-19 år. Det föreslås fyra varianter grundlärare;

1. förskola (3-årig)
2. förskoleklass - år 3 (4-årig)
3. år 4-6 (4-årig)
4. fritidshem (4-årig)

En treårig utbildning föreslås alltså endast för förskolan och det innebär en förkortning med en termin jämfört med dagens utbildning. En treårig utbildning leder även till kandidatexamen, men ger inte behörighet att gå vidare till forskarutbildning.

En fyraårig utbildning innebär förlängning med en termin, magisterexamen och behörighet till forskarutbildning.

Ämneslärarutbildningen blir fyraårig för år 7-9 och för praktiskt-estetiska ämneslärare, vilket innebär en förkortning med en termin. För gymnasiet krävs 5 år för de teoretiska linjerna men endast 1,5 år för yrkeslärarexamen.

Läs mer om förslaget via länken <http://www.regeringen.se/sb/d/10006/a/116740>.

Påverka förslaget

Styrelsen i Svenska OMEP uppmanar alla medlemmar att vara aktiva i remissarbetet.

Du kan exempelvis:

* kontakta din lokala riksdagsledamot (de får inte så många direkta samtal/brev)

* kontakta din lokala fackförening och fråga efter remissarbetet/påverka svaret

* skriva en kort insändare i din lokalpress

* skriva till oss i OMEP-Nytt och tala om vad du tycker att Svenska OMEP ska trycka på i vårt remissvar.

LärHut uppmanar!

”En hållbar lärarutbildning” är namnet på utredningen om en ny lärarutbildning, vilket låter lovande. Innehållet och förslagen i utredningen lever dock inte upp till de förväntningar vi har när man använder begreppet hållbarhet.

Vi uppmanar alla att i remissarbetet verka för att

- Lärande för hållbar utveckling blir ett övergripande perspektiv att genomsyra all lärarutbildning, jämte vetenskaplighet, historiskt och internationellt perspektiv samt IT som utbildningsresurs.
- Lyfta fram vikten av tvärvetenskapliga arbetssätt och möten för lärande på alla nivåer.
- Markera att lärande för hållbar utveckling innebär en integration av ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv.

Nätverket Lärarutbildare för hållbar utveckling (LärHut) samlade till konferens vid Malmö högskola 4-5 december 2008

OMEPEs historia finns samlad i Prag

Till OMEPEs 60-års jubileum skapade OMEPE-Tjeckien en utställning om OMEPE. Arkivet finns i Comeniusmuseet i Prag och det är öppet för studier.

INTERNATIONAL COOPERATION

World Organisation for Early Childhood Education (L'Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire) – OMEPE is an international non-governmental organisation associating people indiscriminate of race, nationality and political beliefs. Its aim is the improvement of education and care for children from their birth up to the age of 8.

Photographs of UNESCO international seminar in Poděbrady in August 1948, which focused on Cosmopolitanism and upbringing of children between 3 and 13. This seminar concurred with a constitutive conference of OMEPE in Prague. It was held from 26th till 28th August 1948 in Prague.

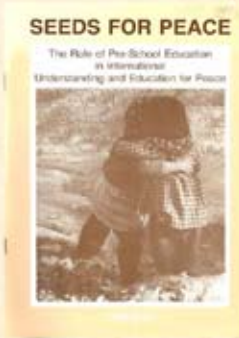
OMEPE has a consultative status similarly to such organizations as UNESCO, UNICEF and Council of Europe. OMEPE National Committee acts on General Assembly plans however, is free to perform any other activities independently. OMEPE is the member of a group of non-governmental organisations dealing with convention of children's rights. OMEPE cooperates with national and international organisations working in the same area.

**Éduquer le Jeune Enfant en Europe
EDUCATING THE YOUNG CHILD IN EUROPE**

Organisé par l'OMEPE-FRANCE
sous l'égide de l'UNESCO

UNESCO, Paris 1997

SEEDS FOR PEACE
The Role of Pre-School Education
in International
Understanding and Education for Peace

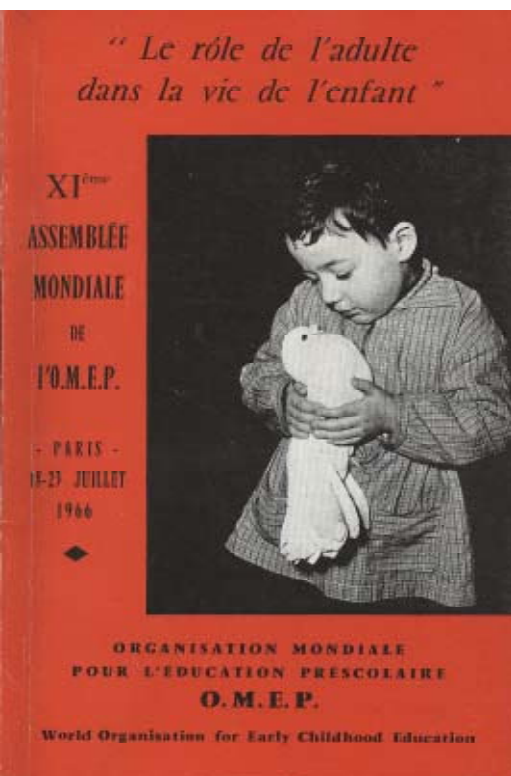
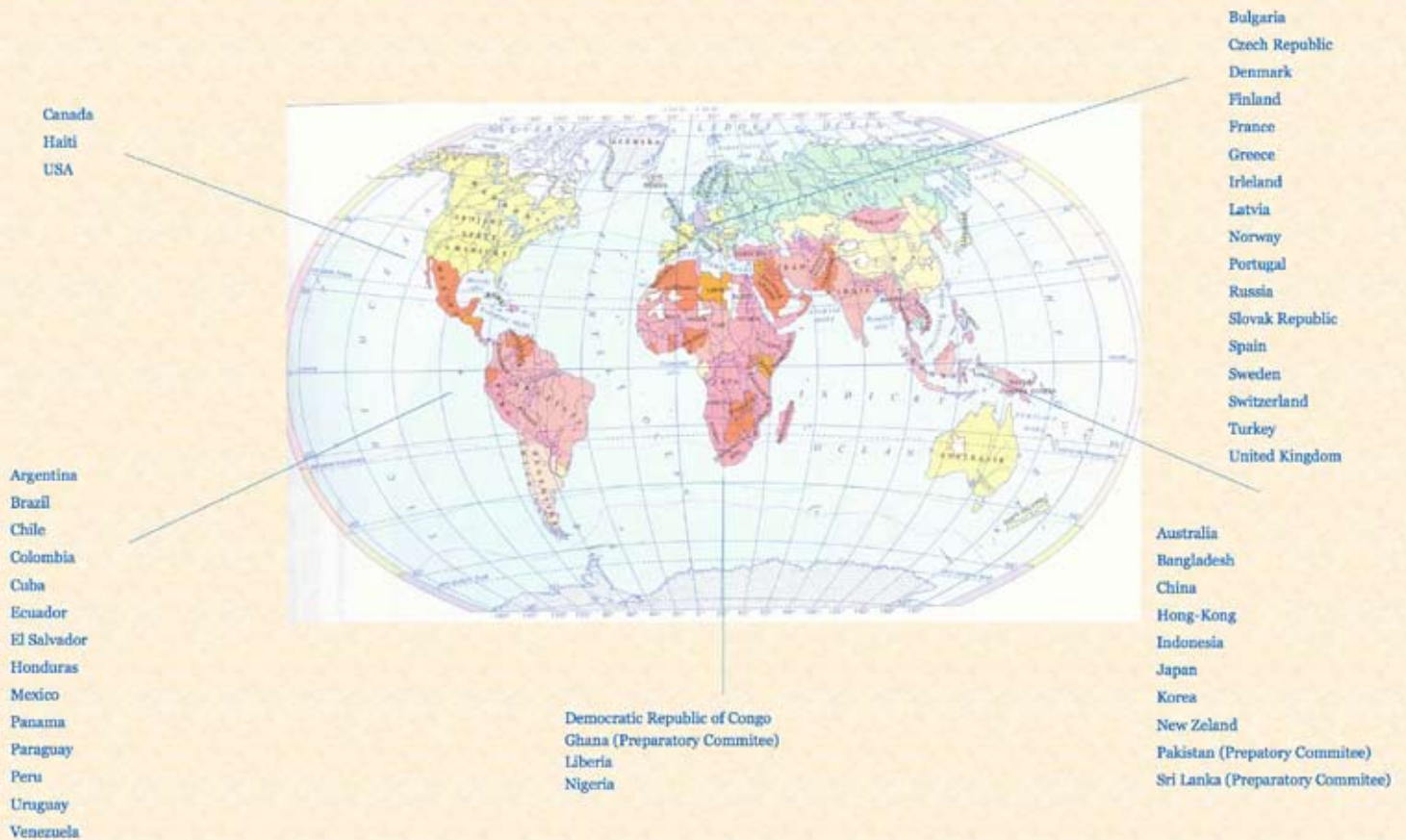
The Role of Pre-School Education in
International Understanding and
Education for Peace.
Paris, UNESCO 1985

División de
estructuras,
contenidos, métodos
y técnicas de educación

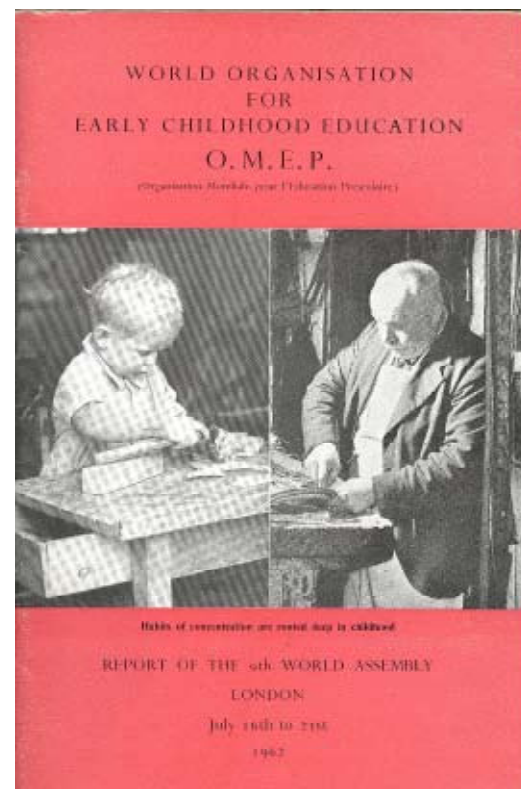
Experiencias de común interés en el cuidado y
la educación de la primera infancia:
síntesis de estudios de casos. UNESCO, Paris
1985

NATIONAL COMMITTEES

Kongressaffischer:

Paris 1966
 "Le rôle de l'adulte dans la vie de l'enfant"

London 1962
 "Report of the world assembly"

Barns hälsa och livsvillkor

Rikskonferens för alla som jobbar med och för barn 29-30 september 2008

SAMBA, Vårdalstiftelsen och Skandia Idéer för livet anordnade den 29 september 2008 en rikskonferens - BARNEN & SAMHÄLLET - på Ersta Konferens i Stockholm. Ett 40-tal deltagare lyssnade engagerat till föredrag om De tidiga årens betydelse, Elevhälsan och Psykisk hälsa i tonåren.

SAMBA står för Samarbete för barnen. Det är en paraplyorganisation som Svenska OMEP är medlem i. För närvarande koncentreras arbetet i en kampanj "Kraftsamling för barnen" vars mål är att sätta barn och barns villkor på den politiska agendan. Kampanjen ska pågå fram till valet år 2010 och presenterades av kampanjledaren Mats Lindkvist.

Barnombudsmannen Lena Nyberg inledde konferensen med en livfull beskrivning av Barnombudsmannens rapport "Barnen äger." Hon började med att betona att barnet är en egen individ med egna rättigheter. Detta menade hon att det ständigt behövde påminnas om detta, trots att riksdag och regering står bakom Barnkonventionen.

Inte slå sig till ro

Mycket tacksamt var hennes påpekande att väldigt många barn i Sverige har det bra, men att det ligger en fara i att slå sig till ro med detta när det också finns ett stort antal barn, som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap. 30 % av 15-åriga

flickor trivs inte med tillvaron och 50 % känner sig stressade minst två gånger i veckan beroende på skolan. Hon tog upp den minskade personaltätheten och ökade gruppstorleken på fritids och i förskolan och bristen på utbildad personal som allvarliga brister i välfärden.

Bekymmer som barnen själva tar upp enligt rapporten är stress, vårdnad, boende, umgängen, arbetsmiljön i skolan, mobbning, inflytande och trygghet 44 % av barnen svarar ja på att de varit med om kollektiv bestraffning i skolan.

Lena Nybergs recept för att få arbetsro i skolan är inspirerande och duktiga lärare och att barnen borde vara mer delaktiga, bl.a. i planering av skolgårdarna. (Jämför OMEP:s utvecklingsprojekt "Barns delaktighet i fysiska rummet" med medel från Allmänna arvsfonden).

Lena Nyberg avslutade sitt anförande med att betona att vi i högre grad måste få kunskap om hur stor del av våra resurser som går till barn och unga och på vad sätt barn och unga fått det bättre eller sämre. Frågan om HUR vi kan skapa en bättre vardag för våra barn och unga besvarade hon med att vi måste ändra våra attityder. "Proppen sitter i huvudet på oss vuxna", menade hon.

Tidigt föräldrastöd

Marie Köhler, barnläkare och Anna Sylvén, psykolog talade om betydelsen av det tidiga föräldrastödet och en trygg anknytning under de första åren, i första hand till föräldrarna men också till förskolepersonal.

Terese Eriksson, som bildat stöd föreningen, "Maskrosbarn", för barn till missbrukare och psykiskt störda föräldrar, var mycket intressant att lyssna till liksom Åsa Linderborg, författare.

Det var en stor upplevelse att få höra Åsa berätta om sin bok "Mig äger ingen" och uppväxten med sin

ensamstående och alkoholiserade pappa.

Bland övriga föreläsare kan särskilt nämnas Margareta Östman, forskare och lektor på Hälsa och samhälle, Malmö högskola. Hon betonade bl.a. vikten av samtal, delaktighet och samverkan - inte i första hand behandling - och menar att skola och förskola har en god stödpotential. Hon skulle i högre grad vilja se lärare som samtalspartners. Enligt Margareta finns det en alltför strikt ansvars och arbetsfördelning mellan lärare och skolhälsovården. Hon ville se mer av gemensamt ansvar och samarbete.

Samtal

Jag kände mig väldigt tilltalad av Margaretas resonemang och syn på att det finns alltför mycket av revirtänkande i skolans värld. Det förekommer nog trots allt mer av samtal och samverkan inom förskolan, som ju inte heller har någon motsvarighet till skolhälsovården på gott och på ont. Men även inom förskolan krävs det enligt min mening mindre barngrupper, en förändrad lärarkompetens och utökade handledningsresurser för att klara ett vidgat socialt uppdrag.

foto Ulla Tillgren

Birgitta Lidholt

Svenska OMEPs mål

är att skapa kontakter och samverka både nationellt och internationellt, med och mellan olika yrkesgrupper, som är engagerade i frågor som rör barn i åldrarna 0-8 år.

Svenska OMEP arbetar för att genom olika åtgärder sprida kunskap om barn och barns villkor i såväl Sverige som andra länder.

Svenska OMEP arrangerar

- temakvällar, debatter och seminarier kring aktuella frågor
- konferenser och symposier
- studiebesök för utländska OMEP- medlemmar
- internationella kontakter

Som medlem i Svenska OMEP

- kan du påverka myndigheter som ansvarar för att barns behov tillgodoses
- får du träffa andra yrkesgrupper som arbetar för barn i åldrarna 0-8 år
- kan du delta i seminarier och konferenser i Sverige och i världsOMEP
- får du OMEP- nytt 2-3 gånger/år

Medlemskap

Du blir medlem när du betalar årsavgiften som är:

150 kronor för enskild medlem, 100 kr för studenter

500 kronor för organisation

180 kronor till ger dig OMEPs internationella tidskrift *International Journal of Early Childhood*.

Beloppen sätts in på Svenska OMEPs plusgiro: 45 63 41-7

Kom ihåg att skriva namn, adress och e-postadress på inbetalningskortet eller i meddelanderutan, om du betalar över Internet.

OMEPs världskongress 2010

www.omep2010.org

Välkommen till årsmöte:

GÖTEBORGSKRETSEN, torsdag 5 februari, kl 18.00,
Pedagogen, A-huset, rum A 2136, Västra Hamngatan,
Göteborg

STOCKHOLMSKRETSEN, måndag 26 januari kl 18.30,
Campus Konradsberg, hus Q, rum Q 248, Stockholm

SVENSKA OMEP, torsdag 12 februari, kl 16.00,
Campus Konradsberg, hus Q, rum Q 248, Stockholm

Kontaktpersoner

Ordf Ingrid Engdahl, Pyrolavägen 25, 181 60 Lidingö, 070 952 67 35

OMEP- nytt: Astrid Waleij, redaktör, 08-669 83 70, [REDACTED]

SKÅNEKRETSEN: Kristian Lutz, 040-665 82 63, [REDACTED]

GÖTEBORGSKRETSEN Sonja Sheridan, Mor Annas väg 56, 443 51
Lerum, 031-786 23 68, [REDACTED]

STOCKHOLMSKRETSEN: Eva Arlemalm-Hagsér, Sunnanvindsgränd
209, 177 71 Järfälla, 0706-42 30 85, [REDACTED]

NORRLANDSKRETSEN: Margareta Rönngren, Taffelstråket 45, 903 53
Umeå, 090-16 12 02, [REDACTED]

SVENSKA OMEPs hemsida: www.svenskaomep.org.se

OMEP- nytt 2008:3

Utgiven av Stockholmskretsen dec 2008

ISSN: 1104 - 7569

Utgivningsplan

2009:1 Manusstopp 10/2, utkommer i mars 2009